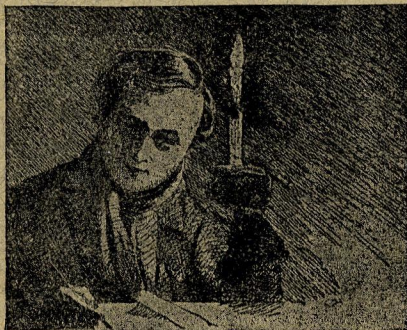

КОВО-ПОПУЛЯРНА БІБЛІОТЕКА
ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“

„УЧИТЕСА, БРАТИ МОЇ!“

МИКОЛА ЗАЛІЗНЯК

НАРИСИ З ЗАГАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ЛЮДСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Іван Раковський: Про віри в різних народів.
Микола Залізняк: Як повстало людське
письмо.

LWÓW — 1939. — ЛЬВІВ.

WYDANIEM FONDU „UCZITESIA, BRATY MOJI“
НАКЛАДОМ ФОНДУ „УЧИТЕСА, БРАТИ МОЇ“
№ 13.

З М І С Т :

ст.

1. Микола Залізник: НАРИСИ З ЗАГАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ЛЮДСЬКОЇ КУЛЬТУРИ 5—246

Розділ перший. — Старовина жива й мертва . . . 7—42

1. Найдикіші люди на Землі 7
2. Дикі люди й людська дикість 14
3. Колись усі люди були дикунами. 18
4. Що оповідають рештки старого людського життя 21
5. Скільки часу люди були дикунами? 30
6. Що було з людьми сотні тисяч років тому? 36

Розділ другий. — Як зчасом змінилася будова людського тіла й розуму . . . . . 42—73

1. Зміна в будові людського тіла 42
2. Розум дикий і розум освічений 52
3. Дикуни не вміють як слід думати й розумувати 53
4. Наслідування й переймання 56
5. Як громадське життя робить людей розумнішими й дужчими 60
6. Людська мова 66

Розділ третій. — Як зчасом рід людський стає багатіший . . . . . 74—106

1. Людська праця й людське багатство 74
2. Природа і праця людини 78

3. Як люди збільшують свою силу. Історія вогню	83
4. Історія зброї та знарядів.	89
5. Історія млина	95
6. Історія машини до прядення	98
7. Людські багатства — праця всеї людськості, а не окремих людей	102
8. Праця, капітал і багатства людськості.	104
9. Що значить людська культура?	105

Розділ четвертий. — Як зчасом змінюється обстановка людського життя . . . . . 107—151

1. Історія людської поживи. Боротьба з голодом	107
2. Людоїдство	110
3. Історія домашньої худоби	111
4. Хліб	113
5. Готування поживи й виріб посуду	122
6. Боротьба з холодом	126
7. Одежа	140

Розділ п'ятий. — Які переміни відбуваються зчасом у господарському житті різних племен та народів . . . . . 152—188

1. Як і з чого почалося господарство	152
2. Життя без господарства	153
3. Господарське життя корисніше від безгосподарського	154
4. Яким способом можна вести господарство	155
5. Найдавніше господарство	156
6. Чим різниться господарство диких народів від господарства народів освічених	159
7. Як люди одного племені й одної родини почали ділити між себе працю	161
8. Давнє господарство без обміну	165

9. Вимінне господарство почалося з дарунків та захоплювання	166
10. Виміна товару на товар	170
11. Як появилися гроші та грошеве господарство	172
12. Як повстали міста й міська торгівля	180
13. Міжнародня торгівля й велике виробництво	182
14. Народи багатіші й народи вбогі	185

Розділ шостий. — Як зчасом розділюються між людьми багатства, й як змінюється суспільне життя . . . . . 189—209

1. Багатство й бідність	189
2. Як швидко можуть розмножуватися люди	190
3. Чи може вистарчити поживи для всіх людей	191
4. Може стати для всіх, але не стає	194
5. Коли, як і чому зявилася власність	196
6. Власність на людей	201
7. Власність на землю	203
8. Власність суспільна	207

Розділ сьомий. — Історія родинного життя . . . . . 210—222

1. Найдикіше родинне життя	210
2. Великі діла жінок	214
3. Як мужчини взяли гору над жінками, а жінки стали їх рабнями	216

Розділ восьмий. — Історія державної влади . . . . . 223—246

1. Яке начальство мають дикі люди	223
2. З чого почалося об'єднування людей	225
3. Родовий лад	227
4. Як живуть ірокези	231
5. Що значить — „свій“, а що — „чужий“	234
6. Як повстала держава	235

7. Як повстали різні держави	238
8. Кілько яких держав на світі	240
9. Народи й держави	242
2. І в а н Р а к о в с ь к и й: П Р О В І Р И В Р І З - Н И Х Н А Р О Д І В	247—266
3. М и к о л а З а л і з н я к: Я К П О В С Т А Л О Л Ю Д С ь К Е П И С ь М О	267—284